

Ивица Тодоровић: Срби пред великом победом

Основни образац заветног идентитета

Поредећи српски и руски месијанизам, највећи мислилац наше дијаспоре, сорбонски доктор Марко С. Марковић, указао је на то да је руски месијанизам свечовечански, а српски више националан. Па ипак, истакао је, „српски месијанизам има извесних предности над руским: он садржи уједно и Распеће и Васкрсење, баш као и пољски месијанизам, а то значи да представља верније подражавање Христу него месијанизам Достојевског и Берђајева. А изнад свега – и то је оно најважније – у њему се налази идеја приопштавања Христовој жртви путем евхаристије, што није обрађено у руском месијанизму.“ Зашто су на српску историју тако применљиви архетипови смрти и васкрсења, јасно везани за Косовски завет?

Српски народ има један „проблем“, везан првенствено за чињеницу да је срж етничког бића овог народа непосредно утемељена и заснована на културно-духовном програму који је изузетно захтеван и који се у новије време не остварује до краја, тј. реализује се уз бројне, понекад тешко премостиве препреке, у међупростору између непрестаних распећа и васкрсења. Током проучавања српске духовне културе, наслеђа и етноса у целини, установљено је да је у српској традицији, представљајући њен најсуштинскији и највиши израз, посебно наглашена идеја о особеној историјских мисији, тј. о једној врсти изабраности. До ове констатације долазимо следећи истраживања и закључке уваженог историчара, академика Милоша Благојевића и других научника, али и најистакнутијих теолога и духовника, као и различитих израза народне традиције. Претходно поменута идеја је базирана на новозаветном идеалу, пренесеном на раван светске историје и човечанства, а управо Косовски завет / мит представља типичан и непосредан израз овог новозаветног, хришћанског обрасца. При томе је Косово, свакако, један од најсуштинскијих појмова српске традиције у целини, који не поседује само националну, већ и свечовечанску поруку, утемељену на начелима мира и љубави. Подразумева се, с друге стране, ово је и саставни део српске самосвести, без којег је

немогућа његова егзистенција, а мислим да је беспредметно и потпуно неумесно размишљати о томе, као што то раде србофоби или мондофашисти, има ли српски народ право на постојање или не.

По чему су Срби изабрани народ?

Шта значи свест о својој изабраности?

Као што сте приметили у склопу свог питања, месијанска идеја о посебној историјској мисији, као и о изабраности и Богочовечанству, свеприсутна је у словенској, али првенствено у православно-словенској цивилизацији – између осталог и преко данас нашироко познатих, руских заветних идеја о Трећем Риму и Светој Русији. О словенској историјској мисији надахнуто говоре многобројни филозофи и књижевници, теолози, уметници, научници, мистици и други – усложњавајући основно идејно језгро одговарајућег културно-цивилизацијског комплекса, којем свакако припадају и Срби, а српске идејне матрице су непосредно повезане са руским. Штавише, важно је нагласити да се присуство сродних представа и мотива у колективној свести Руса директно надовезује на српски прототип, као што примећује Џејмс Билингтон. Међутим, када је реч о основној српској идеји и њеној непосредној реализацији, утисак је да се она – иако одавно уобличена, представљајући прототип за сродне руске идеје – још увек ревитализује и устоличује у дефинитивној изградњи/ повратку свести о сопственој духовно-историјској мисији, коју српском етносу континуирано саопштавају средишњи и идеалтипски изрази традиције. Јер, кретање српског колективног бића углавном је било константно, у верности српској идеји, али се понекад чини и да је ово кретање прилично „инстинктивно“, махом усмеравано несвесно-нагонским механизмима и процесима, који произлазе из непроменљивих кодова одговарајуће идејне матрице. Другим речима, стиче се утисак да оно (још увек) не представља израз високопросвећене самосвесне активности савршеног народа – као таквог дефинисаног на бази светосавских принципа, новозаветних вредности и начела већ током средњег века, на шта указују поменути Милош Благојевић, Димитрије Богдановић и други у својим студијама. Саобразно томе – мит/завет још увек није освешћен у оној мери која омогућава општи квалитативни преображај друштва и (само)остваривање програма са не само националним, већ и свечовечанским

мисионарским културолошким предзнаком. Међутим, он није освешћен првенствено због тога што тренутно представља једну врсту у већој мери прећутане – па чак и посредно забрањене – него тајне традиције. Сасвим супротно површним тумачењима извесних савремених појава – идеје о Србима као изабраном народу и о Србији као светој земљи, која се уједно доживљава и у смислу одређене врсте метафизичког средишта света, као и о посебном значају Срба и њиховој јединственој есхатолошкој историјској мисији, нису производ новијег времена нити су нешто што зависи од конкретних, актуелних политичких околности. Иако поменуте околности потенцијално потпомажу усложњавање и непосредну манифестацију садржаја наведеног типа.

Средњовековни источници националне свести

Откада почиње та свест о својеврсној изабраности Срба? И каква је изабраност у питању? Да није у питању гордост која води шовинизму?

Тему и свест о изабраности су јасно видели, нагостили и показали истраживачи на пољу српске средњовековне историје, наглашавајући да су кључне одреднице наведених идеја свеприсутне већ у XIII веку, између осталог и као непосредан резултат труда Светог Саве и Светог Симеона „да учврсте православље у свом отачаству, с јасним циљем да Богу: предају чеда свога отачаства, која су процвала разним цветовима, добром вером и чистотом богољубља, и да му припреме савршен народ, наоружан истинитим покајањем“. Из наведене Доментијанове реченице – као што је у свом раду показао Милош Благојевић – сазнаје се „да су свети Сава и свети Симеон мисионарском делатношћу припремали своје саплеменике, да у побожности постану савршен народ, којег ће као таквог привести Господу“. Подразумева се, наставља Благојевић, „од стварања савршеног народа који има савршеног оца отачаства, па до настанка изабраног народа само је један корак“, а ово је доследно и реализовано у немањихкој Србији, као што су јасно и аргументовано показали меродавни научници. Они такође доследно указују и на значај помињаних представа о изабраном народу и о светој земљи за српско особено самопоимање и национално самопоштовање, као и на раширеност оваквих представа код Срба. Тако је, између осталог, примера ради, у Житију краља Стефана Дечанског сасвим непосредно наведено да „овај беше (цар) великога и најславнијега

народа српскога“. И у контексту овог житија се, као и у Доментијановом Житију Светог Саве, српски народ, као избрани, посматра изнад старозаветног Израиља и других народа (при чему и српски етнички простор – сходно наводима из житија – у време XIV века, пре најезде Турака, заузима изузетно велику територију). Поменути садржаји, уколико се схвате на правилан начин, не утичу на гордост и етничко преузношење, већ пред народ постављају изузетно високе циљеве, сасвим у духу хришћанске самореализације, првенствено по узору на учење и пут Исуса Христа. Од посебног значаја је нагласити и да овакво самотумачење суштинских кодова српске традиције и историјске мисије није ограничено искључиво на домен владајуће елите, као и елитних црквених кругова и одговарајуће традиције, која би – у оквирима таквог приступа – била суштински одвојена од народа и народног бића. Напротив, може се – са становишта историјско-дијахронијског приступа, као што су наглашавали угледни теолози и научници – закључити да је целокупно народно биће прожето оваквим идејама.

Загонетка српске историје

Долазимо до загонетке српске историје. Како је она решива?

Познато је да је кључна реч сваке загонетке њена одгонетка, односно – једини појам који се никако не сме наћи међу речима што чине текст загонетке. Исто тако, и данас као и раније, кључни појам загонетке актуелне српске стварности, као и (узрока и решења) целокупне „ситуације“ у којој се српски народ тренутно налази, јесте управо онај појам који се у савременим околностима готово никада не изговара и не представља, којег нема у „јавном дискурсу“, у медијима, нити у „културној понуди“...

Реч је, управо, о Новом Израиљу и свему оном јако сложенем и дубоком што се за њега везује. Као с њим суштински повезани, тј. пратећи, у актуелној стварности такође недостајући елемент, јавља се и појам антисрбизма, по својој пракси и последицама сасвим очигледно у рангу са феноменом антисемитизма пре и за време Другог светског рата. Уосталом, упоредите доступне податке и бројке који говоре о српским страдањима, почев од турске окупације па све до краја XX века, од Косова до Јасеновца и савремених дешавања – опет на Косову и Метохији, као и

широм српског етничког простора. У свему томе и Косовски завет – у смислу посебно видљивог изданка представе о српском народу као Новом Израилу – потенцијално може да представља „кључ над кључевима“ за разумевање садашње ситуације и једну од најважнијих одгонетки народног препорода, својим постојањем указујући на Васкрс након духовне и физичке смрти.

Проклетство и благослов као заветне теме

Ево одломка из једне средњовековне немањићке повеље издате на Косову, које је у то време срце српске државе: „Ко ли се потруди да разори или одузме нешто од овога што сам ја приложио светој цркви, ко год да буде, таквог нека разори Господ Бог и спомен његов од земље и из књиге живота нека избрисан буде /.../ и од свих светих и праведних да је проклет /.../ и од богодарованог ми венца да буде проклет и завезан. Амин“... То је оно Лазарево из песме: „Ко не дош`о у бој на Косово, / од руке му ништа не родило, / рујно вино ни шеница бјела, / рђом кап`о док му је кољена“. То је и оно: „А што питаш за проклетог Вука /Проклет био и ко га родио!/Проклето му семе и кољено./Он издаде цара на Косову“. Каква је дијалектика проклетства и благослова у Косовском завету? Колико се она одражавала на наша историјска опредељења?

Општепозната је чињеница да је простор Косова и Метохије дуго био средиште политичког, економског, културног и надасве верског живота српског народа. То је језгро и територија на којој су се налазили – и још увек се налазе – најважнији центри матичне српске државе и цркве (Пећка патријаршија, Грачаница, Дечани, Богородица Љевишка, Свети Арханђели, Бањска, Приштина, Призрен, Неродимље, Пауни, Врхлаб, Сврчин, Петрич, Брњаци итд). Посебан значај простор Косова и Метохије добио је и због чињенице да се управо ту, 1389. године, одиграо Косовски бој, после којег – по народном памћењу – пропада моћно Српско царство и наступа период петовековног ропства и страдања Срба.

У вези с Косовским бојем, Вук Бранковић је у српској народној традицији представљен као архетип издајника, насупрот оваплоћењу архетипског хероја – Милошу Обилићу, а назвати некога „Вуком Бранковићем“ била је велика увреда. Реч је о мотиву који је дубоко уткан у колективну свест српског народа и означава

један од централних елемената косовске традиције, као посебно утицајног идејног система, који претендује да у суштинском смислу утиче на одређење колективне историјске мисије Срба. Вук Бранковић је – на сасвим парадоксалан начин – доведен у везу и са савременим моделима испољавања антисрбизма, у контексту покушаја идентитетске демонтаже српског народа, спровођене од стране многобројних медија и интелектуалаца, у служби јуришника културног рата против Срба, тј. како би се успоставила нова идејна матрица у њиховој колективној свести. Ова нова „дијалектичка“ матрица би се могла свести на формулацију „патриотизам је морално недопустив“ или „патриотизам је шовинизам“, тј. „издајство / аутошовинизам је патриотизам“. С тим у вези, илустративно је да су поједине јавне личности отворено – што се, као чин, може десити само у време окупације – позивале на одрицање од Косова и Метохије (а оно је предуслов српског опстанка не зато што неко тако хоће или му се то допада услед маније величине или мазохизма, већ управо зато што је Косово суштински елемент српског самопознања и колективне егзистенције, као што успевају да докажу бројне научне студије и наслуте многа уметничка дела); притом, управо неки од њих су уједно у медијима пласирали и информацију како Вук Бранковић у ствари „није био издајник“.

Такође се, следствено свему претходном, поставља још једно незаобилазно питање – ко је (још) данас „Бранковић“, а ко „Обилић“? С тим у вези, треба рећи да је свака „јавна личност“ позвана да свакодневно говори о – као што се лако можемо уверити већ површним праћењем медија – практично свакодневном насиљу над Србима, почев од Косова и Метохије, као и о резултатима и намерама етничког инжењеринга/расрбљавања итд. Осим када говоримо о српском етничком простору и околним земљама, није превише другачије ни у другим, удаљенијим државама, јер је асимилација Срба свеприсутна, планирана и пожељна. Уосталом, проблем антисрбизма – као основни проблем савременог човечанства, који није тим мањи (напротив!) што се више прећуткује и негира – могуће је решавати и трајно решити пре свега на светском нивоу, почев од увођења у школске уџбенике и енциклопедије, различитих светских држава и језика, чињеница о страдањима овог народа, тј. о континуираном геноциду који се вишеструко спроводио над њим. Тиме што ћутимо о овим стварима и дозвољавамо да се било који значајнији састанак или манифестација на европском или светском нивоу може спровести без помена о

непрестаном уништавању једног народа који је имао кључну улогу у светској историји – настављамо да се излажемо симболичком деловању „проклетства“ из дубина Косовског завета. Исто тако, уосталом, и новији Јасеновачки завет – који се непосредно надовезује на Косовски завет – сугерише исту мисао, просто вапећи за својим општесветским и свечовечанским пројављивањем истине и поруке која је такође вечног карактера.

Иницијација у тајну Косова

Милош Ковић каже да су Косовски завет и још старији култови Светог Саве и Светог Симеона вековима били главни извори посебног, премодерног идентитета српског народа, оно што их је разликовало и од најсроднијих, суседних народа. У „Слову о кнезу Лазару“ патријарха Данила Трећег, написаном само неколико година после Косовског боја, пронаћи ћете већ цео Косовски завет. Или у ономе што 1530. српски сељаци причају Бенедикту Курипешиху, дипломати на пропутовању кроз Босну и Стару Србију. Травнички везир 1806. пише у Цариград да Карађорђе и његови одметници са собом стално носе „књиге“ о кнезу Лазару, прете да ће као и он са војском изаћи на Косово. Он дословно каже да је Лазар „велики подстрекач буне у њиховом разуму“. Зато је Жарко Видовић утврдио да наша нација није формирана по западном моделу, него као заветна заједница. У чему је суштина наше иницијације у Завет и може ли се она сачувати данас?

На општем, националном нивоу – симболика која обједињује идеје слободе, светости и храбрости се у српској култури са традицијским предзнаком најпре испољава кроз иницијацијски контекст Косова и Косовског завета. На први поглед, данас недостају подвизи везани за Косово и Метохију, али је то ипак само површан утисак, који су код мене у потпуности развејала искуства током истраживања, тј. „учешћа са посматрањем“, видовданских прослава на овом подручју. У ствари, једна од примарних савремених иницијација је – на примењеном симболичком нивоу – везана управо за одлазак на Косово и Метохију (сакрални простор), и то пре свега на сам Видовдан (сакрално време), када се евоцирају успомене на Косовски бој и Косовски завет, који подразумева верност древној заклетви и непоколебљиво давање примата царству небеском у односу на царство земаљско, односно вечном животу наспрам пролазне, земаљске егзистенције – како би могла да гласи једна од

идеалтипских дефиниција. У савременим околностима, с нагласком на последњих петнаест година, значај иницијацијског подвига одласку/поклоничком путу на Косово обезбеђују многе тешкоће и изузетно неповољне, конкретне и нимало безбавне околности. Између осталог, примера ради, немали број младих људи је током претходних година учествовао у Видовданском маршу или другим сличним акцијама, које су подразумевале и двонедељно поклоничко пешачење од Београда до Грачанице на Косову. Током овог дугачког путовања, које је и духовни и својеврсни физички подвиг, учесници марша су успевали да препешаче наведену релацију, посећујући уснут манастире и историјска места, у некој врсти савременог литијског опхода који изнова сакрализује простор српске земље. Ипак, сваке године је видовдански одлазак на Косово, а превасходно на одговарајућа верска и културна дешавања у Грачаници и на Газиместану, праћен великим бројем непријатности, од пребијања, малтретирања и хапшења учесника – понекад без икаквог повода, а понекад уз изговор да су имали хришћанска (на пример, обичан крст) или српска обележја – до грубог претресања (чак и деце и монахиња) и разних других облика иживљавања и провоцирања. Све ово је праћено и тешко описивом атмосфером терора. Наиме, поклоници често бивају нападнути каменицама од стране „мештана“ или брутално претучени од стране од албанских „полицајаца“. Поврх свега, српско становништво на Косову и Метохији је континуирано нападано и убијано, при чему су страдала и српска гробља, цркве, манастири, а куће и имовина затирани или присвајани. Међутим, након последњег масовног етничког чишћења – што је еуфемизам за геноцид – Срба из 2004. године, као да се у народној свести догодио неки преокрет који је Србе свих узраста покренуо да своје жеље све више усмеравају ка Косову, односно – да све више желе да бораве тамо где се налазе највеће светиње њиховог народа.

Пут иницираних

Шта, по Вашем мишљењу, овај „ирационализам“ значи? Куда су сви ти поклоници суштински запутили?

Све је то, наравно, израз и саставни део Косовског завета, потврда његовог непрекидног трајања и животности, у смислу једног од најаутентичнијих израза народног постојања. И народна епика песама косовског циклуса јасно дефинише етос акције по узору на херојски подвиг цара/кнеза Лазара, који је страдао опредељујући се за царство небеско, у одбрани хришћанских вредности и отаџбине, на свој начин следећи пример Исуса Христа. Овај егзистенцијални модел је, уосталом, и посведочен кроз историју као једно од главних упоришта српске традиције и културног кода. Тако и Свети владика Николај Велимировић дефинише српство као извесну врсту историјске и духовне мисије чији је циљ приближавање светских народа Богу непрестаним историјским сведочењем Христовог пута и јеванђеоске поруке.

Владика Николај ће, као што увиђа Ђорђе Јанић, у својим делима „доћи до визије о Српском народу као Божјем народу“, а „Нови Израил, у својој реалности ће се остварити пред његовим очима“. Управо у овом смислу, одлазак на Косово је традицијским значењским кодовима осмишљен као средишње иницијацијско поклонитство, одлазак у срце Свете земље, чиме се истовремено остварује и сакрализација целокупног, како индивидуалног тако и колективног живљења.

Колективни етос: изазови и одговори

Од појединца до колектива без Косова се не може. Шта показују истраживања наших научника, од историчара до етнолога, о колективном етосу насталом из заветног логоса?

На колективном плану, осмишљавање националног идентитета остварује се кроз ослобађање Косова, тако да је Косово истовремено и симбол колективне иницијације кроз коју је пролазила већина српских генерација, од битке 1389, преко сеобе 1690. године, па затим балканских ослободилачких ратова и Првог светског рата, све до савремених збивања. Поред осталог, у традицији српских племена из Црне Горе и одговарајуће културне зоне – симболика Косова је пројектована на целокупни живот и културу. Рецимо, и делови народне ношње су непосредно значењски повезани са симболиком Косова, а у појединим областима преовлађујућа црна боја представљала је ништа друго до жаљење због његовог пада, који је

означио пропаст Српског царства и почетак робовања под Турцима. Примера ради, на црногорској мушкој капи, као српском националном обележју – што јасно истиче познати етнолог, академик Петар Влаховић – „црна деравија значи короту за српском пропашћу на Косову“. Целокупна српска традиција, уосталом, прожета је идејом ослобађања и повратка Косова, слично као што је и данас целокупна српска јавност одређена дешавањима везаним за нову окупацију Косова и његову судбину – која је и општесветског значаја, што такође никада не треба заборавити. У сваком случају, Косовски завет као – слободно се може рећи – идеалтипски израз кључних, иницијацијски осмишљених манифестовања народних стремљења током целокупне српске историје, на извештан парадоксални начин такође је данас поново оживотворен и присутан. Дакле, одговор на Ваше питање би укратко могао да гласи: Косовски завет је, упркос свему, и данас итекако жив за свакога ко жели то да види, исто као што је још увек жив колективни дух српског народа. Друго питање је – да ли се заветност примењује као део свакодневне егзистенције, кроз сведочење хришћанског и породичног начина живота, уз придржавање начела живљења којих су се држали некадашњи Срби и Српкиње, као и – зашто медији намећу модел понашања који води ка уништењу? Народ који се не труди да у потпуности живи у складу са учењем својих духовних отаца – без обзира на храброст појединаца и упркос културном, економском и мрежном рату који се против њега води – долази у опасност да буде само карикатура ових идеја, укључујући ту и идеју Косовског завета.

Да ли славимо косовски пораз?

Многи наопаки тумачи наше повеснице тврдили су да је Косовски завет нихилистичко слављење пораза. Наш мислилац из дијаспоре, Стеван Тривунац, истицао је да није тако, и да је Лазар одбио да му држава трули у вазалству, него да је боље да је изгуби на сабљи, да би је потомци на сабљи добили кад за то дође час: „Захваљујући Лазаревом опредељењу за овакво ‘царство небеско’, српско устаништво је, од првог дана, знало шта хоће и за шта се бори. Како би се то данас рекло, изградило је одмах и идеологију и програм своје борбе. И то свега у две речи: ОСВЕТИТИ КОСОВО!“ Стварањем Југославије, у којој се цело Српство нашло, изгледало је да је Косово заувек освећено. Али онда смо упали у кризу идентитета,

која траје и данас. Како је могуће обновити значење завета у условима с оне стране постмодерне?

Овде би се можда могла поставити и узвратна питања: Да ли је и хришћанско прослављање Великог петка и Васкрса – а Косовски завет у себи садржи сећање на оба ова празника – такође „нихилистичко слављење пораза“? Да ли је и спуштање Благодатног огња сваке године – што је и религијски и научно утврђена чињеница, коју је немогуће оспорити, као што је тешко оспорити и Торинску плаштаницу итд. – такође „митолошка обмана“? Наиме, управо духовна сфера примарно одређује стварност појединца, а још више етноса – управо завети и митови, схваћени у правом смислу речи. И у условима „с оне стране постмодерне“ српски идентитет је заснован на тачно утврђеним обрасцима, које је немогуће мењати. Њих је могуће усложњавати, у складу с већ постојећим структурама и обрасцима, али не и мењати, осим по цену убијања читавог једног народа. Поред осталог, због тог разлога је и пројекат наметања „југословенства“, као директно усмерен против пројеката надахнутих идејама Новог Израиља и Косовског завета – уз пратећи покушај уништења српског имена и идентитета – једноставно речено морао да пропадне, као што ће пропасти и сваки други план који се односи на „промену српске свести“. Разнолике специфичне представе о посебном значају Срба – о њиховој древности, раширености и племенитом пореклу, као и о врхунаравној заветности, мисији и специфичној улози овог народа у глобалним историјским збивањима – заснивају се на реално постојећим, прототипским обрасцима, дефинисаним пре много векова. Тада је, у време Светог Саве, формулисано оно што називамо и подразумевамо под српском идејом и српским етничким бићем.

Штавише, и мотив пранарода, који се наслања на представе о изабраности – а у одређеним аспектима им и претходи – у основи представља изузетно сложен и вишеслојан феномен, који је вредан пажљивог научног проучавања, тј. нипошто не треба да буде полигон за малограђанска изругивања и изливе антисрбизма. Он је, као што показују истраживања, заснован на тешко оспоривој чињеници да је етноним Срби у дубљој прошлости означавао домаће, заједничко и општераширено име за потоње Словене – што су аргументовано доказивали Вук Стефановић Караџић, Шафарик, Добровски, Будимир, Кобичев, Рудељев и многи други. Ово је повезано и с чињеницом да је – као што такође доказују водећи научни ауторитети,

почев од најзначајнијих слависта, О. Н. Трубачова и српског академика Предрага Пипера у новије време, па до Шафарика и многих других некада – прадомовина Словена управо Подунавље, тј. подунавско-панонско-балканско-карпатски простор, одакле су протеривани и враћали се, као што тврди Несторов летопис и други аутентични, стари домаћи словенски извори (пољски, чешки, руски). (С друге стране, што се тиче наводних веза између Илира и Албанаца, научно је доказано, од стране више ауторитета и бројних чињеница, да Албанци не воде порекло од Илира и да се касно –односно после Словена и романофоних групација – појављују на територијама које сада заузимају. Притом се на Балкану први пут помињу у XI веку.)

Смисао месијанства

Опет се враћамо теми мисије Срба на Балкану, али и у свету. Ако таква мисија заиста постоји, шта је њен смисао?

Као што је већ наглашено, Косовски завет, схваћен као идејни систем, такође је непосредни израз – а уједно и најпознатији историјски засновани пратилац и уоквиритељ – древног комплекса који ставља нагласак на јединствени значај српске мисије. Наведена колективна матрица дефинисана је у смислу средишњег српског мита / завета, са тачно одређеним правилима, тј. парадигмом понашања на колективном нивоу. Наиме, савршени и изабрани народ може се „понашати“ само у складу са врхунским и непревазиђљивим узором који представља Исус Христос – Богочовек. На овај начин, најсажетије речено – блиско формулацијама Светог владике Николаја Охридског и Жичког, као и више других репрезентативних садржаја сличног типа – Срби као Богонарод искупљују читаво човечанство и његове грехе, у циљу прерастања у Богочовечанство, односно у савршену људску заједницу, као крајњи циљ светске историје. Ова културна, историјско-мисионарска матрица је у српској традицији дефинисана као оживотворени новозаветни хришћански идејни комплекс, односно као непрестано потврђивање идеје Богочовечанства и богочовечанских вредности, онако како су дефинисани ексклузивним кодовима православно-хришћанске традиције и цивилизације. Тиме је српска идеја, као специфични вид универзализма, јасно супротстављена идеји савременог мондијализма / глобализма са одговарајућим футуристичким

сценаријима. Разматрани завет – тј. централни мит, појмљен као света истина – у свим историјским раздобљима се поново осавременује и обнавља, представљајући семантичку константу која дефинише однос сваког појединца спрема највиших вредности и врховних стремљења српске традиције. Ово је истовремено и простор могућности једног од најзначајнијих самоодређења појединца у односу на квалитет целокупне егзистенције, у контексту модуса одређених (српском) традицијом. Према томе, свако се и данас, као и раније, (само)одређује у односу на непосредну, свакодневно-егзистенцијалну и општеисторијску реалност „решавања косовског питања / проблема“ – чиме се и његово постојање на одговарајући начин вреднује од стране кодекса дефинисаних традицијским оквирима и начелима.

Врати се себи, док имаш коме

Колико смо успели да се вратимо свом пређутаном и запретаном идентитету, после свих покушаја да нам „промене свест“?

Може се рећи да је у новије време дошло и до поновног откривања значаја идејних образаца везаних за представу о изабраном народу у колективној психи Срба – и поред свих покушаја да они остану невидљиви и у домену „забрањене традиције“, која је у непосредној вези с пројектом „забрањеног народа“ тј. „забрањеног српског идентитета“. Наведена пракса пређутног или непосредног брисања српског идентитета – о чему у науци располажемо значајним бројем недвосмислених података – истозначна је са серијском применом етничког инжењеринга у односу на становништво српског етничког порекла, односно са вишеструко примењеним процесима вештачког расрбљавања (и покушаја расрбљавања) значајног броја етногенетских Срба. Подразумева се, међутим, да резултати етничког инжењеринга никад не могу бити прихваћени од стране српског народа, при чему је очигледно да је реч о спољашњем нападу на природно јединство српског етничко-етногенетског простора. Све у свему, бројне чињенице непосредно нас наводе на закључак о посебном, за српски народ одређујућем и условљујућем, значају Косовског завета и с њим повезаног идејног комплекса, који је ванвременског и архетипског карактера. А за архетипове је карактеристично то да – што се више потискују, њихово израћање из „дубина несвесног“, када за то дође време, бива израженије.

Питање опстанка

Исидора Секулић је писала: „Ми смо народ у чијој је историји царство небесно одлучивало и у државној политици; чији су владари по правилу ишли у монахе кад им старост приспе; народ чија је једна династија безмало у целини владала под условом да владар мора бити калуђер, владика; народ који је имао снагу и у гробу да живи, и из гроба поново да диже државу...“ „Пођимо, браћо и чеда“, обратио се кнез Лазар уочи битке војницима, како је записао непознати летописац у Повесном Слову о кнезу Лазару, „пођимо на подвиг који је пред нама, угледавши се на наградодавца Христа. Смрћу послужимо дужности, пролијмо крв нашу, искупимо живот смрћу и дајмо удове наших тела непоштедно за част и отачаство наше, а Бог ће се свакако смилovati на остатке наше и неће истребити до краја род и земљу нашу“. Кад ово знамо, изгледа да су захтеви које нам је историја поставила претешки. Можемо ли постојати на страшном месту, или ћемо заувек нестати?

У ствари, српском народу је тешко да опстане јер је нападнут вишедимензионално и због тога што се питање антисрбизма, као најзначајнијег светског проблема, може решити само и искључиво на светском нивоу. Дакле, победа мора бити потпуна или је неће бити, што би био и најсажетији приказ „претешких задатака које пред нас поставља историја“. У овом смислу би решавање проблема антисемитизма могло да буде путоказ, али уз много већу заинтересованост Русије да се српски проблем реши, подразумева се. Услед претрпљених геноцида, идеологије императива напуштања српских земаља, свакодневног симболичког насиља и с њим повезаног натурања страних језика на уштрб српског – што је такође, сада већ сасвим очигледно, у циљу исељавања и претварања Сррадба у етнички материјал за решавање демографских проблема других народа – као и услед планског наметања абортусног чедоморства, паралелно са пропагирањем антисрбизма и анти-хришћанских вредности, у Србији и српским земљама влада бела куга. О овоме се, коначно, почело нешто више говорити у јавности – углавном пред крај године, када се сумирају бројке – уз изузетно снажне отпоре у свим деловима „компрадорске елите/владајуће класе“. У савременим околностима посматрано, бела куга је, у ствари, само један од најочигледнијих показатеља свеопштег рата који се постојано (што закулисно, што декларативно – на пример током 1912/1914–1918, 1941–1945 и 1991–1999) води и води против Срба, врло

интензивно већ више од једног века, уз огромна стања, прогонства и расрбљавања. Са савремене тачке гледишта, стиче се утисак као да рат против српског народа никада није ни престајао, па се због тога о српским земљама (у ствари, о геополитичком положају Срба) говори као о „страшном месту“.

Међутим, подразумева се да српски народ има право на опстанак и заштиту своје културе, као и свог постојања, у односу на оне који се залажу за његово пропадање и свеопште уништење. Тренутна ситуација је таква да, у тој борби за опстанак и препород, али и за остваривање сопствене мисије = егзистенције, Срби више немају шта да изгубе. Суноврат, али много више и Узнесење, саставни су, супротно-комплементарно уобличени, аспект сваког тренутка српске историје и оне врсте историјске мисије какву сагледавају проучаваоци традиције тог народа. Из разматраних представа јасно је да је Нови Израил, у ствари, и Последњи Израил, односно да овај идејни комплекс недвосмислено наглашава есхатолошки карактер српске мисије. Поменута идеја/мисија била је, по свему судећи, саставни део средњовековне српске свести и стварности, али је – као највиши израз народног духа – јасно пројектована и у будућност, како би, у одговарајућем тренутку, могла да кулминира у катарзи идеје о рађању, тј. обнови, нове српске цивилизације, с посебним, изузетним историјским значајем.

Интервју са Ивицом Тодоровићем објављен је у листу „Печат“ у два наставка: „Да ли се Срби спремају за велику победу?“ (број 575, 28. јун 2019) и „Српска идеја“ јасно је супротстављена идеји савременог глобализма“ (број 576, 5. јул 2019).